

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และใช้เป็นกรอบสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
4. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. ประวัติความเป็นมาของหน่วยงาน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) เป็นศัพท์ทางจิตวิทยาการศึกษา เป็นความเชื่อ ความรู้สึกและเครื่องแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของ “ทัศนคติ” ไว้ดังนี้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525, 395) ให้ความหมายคำว่าทัศนคติ หมายความว่า แนวความคิดเห็น

พจนานุกรมการศึกษา (Dictionary of Education) (1959, 48 อ้างถึงใน นกมล พลจันทร์, 2541, 4) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ ต่อสภาพบางอย่าง ต่อบุคคล หรือต่อสิ่งของ เช่น ความพอใจหรือความไม่พอใจ

อลพอร์ต (Allport, 1935, 810 อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526, 2) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่า หมายถึง ความพร้อมทางจิตใจและประสาท อันเกิดจากประสบการณ์ของบุคคล ความพร้อมดังกล่าว มีทิศทางหรืออิทธิพลเหนือการตอบสนองของบุคคลต่อ สิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เทอร์สโตน (Thurstone, 1960, 39 อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526, 1) ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นระดับของความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบ ที่มีต่อสิ่งหนึ่ง (Psychological

object) ซึ่งอาจเป็นอะไรหลายอย่าง เป็นต้นว่า สิ่งของ บุคคล บทความ องค์การความคิด ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้ ผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างได้ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ครีท แอนด์ ครัชฟิลด์ (Kretch & Crutchfield, 1948, 152 อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526, 2) ให้ความหมายว่า ทศนคติ เป็นผลรวมของกระบวนการที่ก่อให้เกิดสภาพการจูงใจ อารมณ์ การยอมรับและเหตุผล (Cognitive) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของบุคคล

Katz (1960, 343 อ้างถึงใน นกตล พลจันทร์, 2541, 5) ให้ความหมายว่าทศนคติ หมายถึง ส่วนประกอบสองส่วน คือ ความรู้สึกในการที่จะชอบหรือไม่ชอบ และความรู้หรือความเชื่อ ซึ่งอธิบายถึงลักษณะตลอดจนความสัมพันธ์ของสิ่งหนึ่งที่มีต่อสิ่งอื่น ๆ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524, 4) ให้ความหมายว่า ทศนคติ หมายถึง ความพร้อมในการกระทำของบุคคลต่อสิ่งใด ๆ บุคคลใด ความพร้อมดังกล่าวของบุคคลเห็นได้จากพฤติกรรม ที่บุคคลแสดงต่อสิ่งนั้นว่า ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, 4) ให้ความหมายว่าทศนคติ หมายถึง ความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ทศนคติ หมายถึง กระบวนการที่มีผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สามารถบอกได้ถึงความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ลักษณะของทศนคติ

ทิตยา สุวรรณชะฎ (2527, 79) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของทศนคติไว้ 4 ประการ คือ

1. เป็นสภาวะก่อนที่พฤติกรรมได้ตอบจะเกิดขึ้นต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรียกว่า เป็นสภาวะที่พร้อมจะมีพฤติกรรมจริง
2. มีความต้องการอยู่ในช่วงระยะเวลา คือ มีความมั่นคงถาวรพอสมควร เปลี่ยนแปลงได้ยาก แต่มิได้หมายความว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง
3. เป็นตัวแปรที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้นึกคิดไม่แสดงออก โดยวาจาหรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่ต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. เป็นคุณสมบัติของแรงจูงใจในอันที่จะทำให้บุคคลประเมิน และเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

องค์ประกอบของทัศนคติ

ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้โดยทั่วไปจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ (สุชา จันทร์เอม, 2527, 83)

1. องค์ประกอบด้านการรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive component) องค์ประกอบด้านการรู้ เป็นความเข้าใจ รวมทั้งความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่เราจะมีทัศนคติต่อว่าดีมีประโยชน์หรือเลวมีโทษ และเป็นองค์ประกอบแรกของการมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ถ้าเราไม่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ เลย เราจะมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นไม่ได้ ซึ่งความรู้หรือความเชื่อนี้อาจถูกหรือผิดก็ได้

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) เป็นการแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ต่อสิ่งเร้าที่มีทัศนคติตามความเชื่อ ประสบการณ์ หรืออารมณ์อื่น ๆ ที่มาผลักดันโดยบุคคลไม่รู้ตัว ถ้าบุคคลหนึ่งมีทัศนคติทางด้านความรู้และความรู้สึกอย่างไร ก็แสดงพฤติกรรมอย่างนั้นด้วย

3. องค์ประกอบด้านความพร้อมที่จะแสดงออก (Behavioral component) เป็นองค์ประกอบสุดท้ายของทัศนคติ เป็นความพร้อมที่จะแสดงออกต่อสิ่งที่ตนมีทัศนคติ อันเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้หรือความคิดและความรู้สึก

หน้าที่และประโยชน์ของทัศนคติ

ทัศนคติก่อให้เกิดประโยชน์และหน้าที่หลายประการ ดังนี้ (Smith et al, 1956; Katz, 1960 อ้างถึงใน นกตล พลจันทร์, 2541, 8)

1. หน้าที่ให้เข้าใจ (Understanding or knowledge function) ทัศนคติหลายอย่างช่วยให้เข้าใจโลก และสภาพแวดล้อม ได้เรียนรู้และเข้าใจการกระทำของบุคคลในสังคม สามารถอธิบายและคาดคะเนการกระทำของตนเองและของบุคคลอื่น

2. หน้าที่ป้องกันตนเอง (Ego-defense or protect their self-esteem) บ่อยครั้งที่บุคคลจำเป็นต้องปกป้องตนเอง การช่วยป้องกันตัวจากความรู้เกี่ยวกับตัวเองของเขา ซึ่งทำให้เขาเกิดความไม่สบายใจ

3. หน้าที่ในการปรับตัว (Adjustive function or need satisfaction) ทัศนคติจะช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม โดยปกติบุคคลมักจะคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเป็นสำคัญ และจะพัฒนาทัศนคติเป็นแนวทางที่คาดคิดว่า จะตอบสนองความต้องการของตนเองได้

4. หน้าที่แสดงออกซึ่งค่านิยม (Value expression) ทัศนคติช่วยให้บุคคลได้แสดงออกซึ่งค่านิยมของตนเอง ตัวอย่างคนที่มีความเชื่อสัตย์มาก ก็จะแสดงออกโดยการไม่ชอบจ้อราษฎร์บังหลวง

การเกิดทัศนคติ

ทัศนคติมิได้ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคลด้วยเหตุนี้ ทัศนคติจึงอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และการเปลี่ยนแปลงนี้ขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้และ ประสบการณ์ใหม่ที่บุคคลได้รับเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงอาจจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับความเข้มข้น ของทัศนคติและประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ (สุชา จันทรเอม, 2527, 104)

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, 91-93) ได้กล่าวถึงแหล่งที่ทำให้เกิดทัศนคติที่สำคัญ คือ ประสบการณ์เฉพาะอย่าง การติดต่อข่าวสาร ความหมายกับบุคคลหนึ่ง แบบอย่าง (Model) และ สถาบันต่าง ๆ ในสังคม (Institutional factors)

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific experiences) เป็นการเรียนรู้ทัศนคติ จากประสบการณ์เฉพาะอย่างที่เกี่ยวข้องกับทัศนคตินั้น ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี เช่น ถ้ามีประสบการณ์ ที่ดีในการติดต่อบุคคลหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าบุคคลหนึ่งมีทัศนคติทางด้านความงู้และความรู้สึกลอย่างใด ก็แสดงออกพฤติกรรมอย่างนั้นด้วย ก็จะมีความรู้สึกชอบบุคคลนั้น เป็นต้น

2. การติดต่อสื่อข่าวสารกับบุคคลอื่น ๆ (Communication from others) ทัศนคติหลายอย่าง ของบุคคลเกิดขึ้นจากการได้ติดต่อบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ ที่เด็กได้รับในครอบครัว โรงเรียน ฯลฯ

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) ทัศนคติบางอย่างถูกสร้างขึ้นจากการเรียนแบบคนอื่น ขบวนการเกิดทัศนคติโดยวิธีนี้เกิดได้โดยชั้นแรกจากเหตุการณ์บางอย่าง บุคคลจะมองเห็นว่าบุคคล อื่นมีการปฏิบัติอย่างไร ชั้นต่อไปบุคคลนั้นจะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้นในรูปของความเชื่อ ทัศนคติ ซึ่งมาจากการปฏิบัติของเขา ถ้าบุคคลนั้นให้ความเคารพนับถือยกย่องบุคคลที่แสดงปฏิกริยา นั้นอยู่แล้ว บุคคลนั้นจะยอมรับความรู้สึกความเชื่อที่เขาคิดว่าบุคคลที่แสดงปฏิกริยานั้น ๆ มี

4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional factors) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่าง เกิดขึ้นสืบเนื่องจากสถาบัน เช่นโรงเรียน สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา หน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น สถาบันเหล่านี้จะเป็นทั้งแหล่งที่มาและช่วยสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่างได้

ฮอลพอร์ต (Allport, 1939 อ้างถึงใน สุชา จันทรเอม, 2527, 104) กล่าวถึง ทัศนคติ ดังนี้

1. ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ เด็กที่เกิดมาใหม่จะได้รับการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรม และประเพณีจากบิดา มารดา ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ตลอดจนได้เห็นแนวการปฏิบัติของพ่อแม่แล้ว รับมาปฏิบัติตามต่อไป

2. เกิดจากความสามารถในการแยกแยะความแตกต่าง (Differentiation) คือ แยกสิ่งดี ไม่ดี เช่น ผู้ใหญ่กับเด็กจะมีการกระทำที่แตกต่างกัน

3. เกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลซึ่งแตกต่างกันออกไป เช่น บางคนมีทัศนคติไม่ดีต่อครูเพราะเคยตำหนิตน แต่บางคนมีทัศนคติที่ดีต่อครูคนเดียวกันเพราะเคยชมเชยเสมอ

4. เกิดจากการเลียนแบบหรือเอาทัศนคติของคนอื่นมาเป็นของตน เช่น เด็กอาจจะรับทัศนคติของบิดา มารดา หรือครูที่ตนนิยมชมชอบ โดยรับมาเป็นตัวกำหนดทัศนคติของตนได้

ประติพันธ์ อุปรมัย (2528, 115-117) กล่าวว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดทัศนคติของบุคคล ได้แก่

1. เกิดจากการรวบรวมแนวความคิดจากประสบการณ์หลาย ๆ อย่าง ทั้งประสบการณ์ตรงและประสบการณ์อ้อม

2. เกิดจากการได้รับประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเข้มข้นหรือรุนแรง แม้เพียงครั้งเดียวก็ทำให้เกิดทัศนคติได้ ซึ่งเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ

3. เกิดจากการได้รับเอาทัศนคติของผู้อื่นมาเป็นของตน

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติ คือ

1. บิดา มารดา และการอบรมเลี้ยงดู การประพฤติปฏิบัติตน และลักษณะของความเชื่อ ความคิดต่าง ๆ ของพ่อแม่ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลสำคัญเป็นอันดับแรก ต่อการสร้างทัศนคติให้เกิดขึ้นแก่เด็ก

2. ครูและการอบรมสั่งสอน ครูไม่เพียงแต่จะมีอิทธิพลในด้านการถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็กนั้น ยังมีอิทธิพลในการเสริมสร้างทัศนคติหรือความคิดต่าง ๆ ให้เด็กอีกด้วย

3. การศึกษา ระดับการศึกษาของเด็กมีผลต่อทัศนคติ เนื่องจากปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้าไปมาก และการศึกษาหาความรู้ของเด็กเป็นไปอย่างกว้างขวาง

4. วัฒนธรรมในสังคม สังคมที่ต่างกันย่อมมีศาสนา ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ต่างกัน ความแตกต่างเหล่านี้ ย่อมมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติที่แตกต่างกันด้วย

5. ความก้าวหน้าทางวิชาการและเครื่องมือสื่อสารใหม่ ๆ ความรู้ทางวิชาการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในทุก ๆ แขนงวิชา และความก้าวหน้าของเครื่องมือสื่อสาร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ทำให้ทัศนคติของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้งของความคิดเห็น (Cognitive Dissonance Theory) ของ Leon Festinger (1957 อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526, 104) ความคิดของทฤษฎีนี้มีพื้นฐานมาจากธรรมชาติกลไกของการปรับตัวของมนุษย์ ซึ่งสรุปว่า มนุษย์ไม่สามารถจะทนต่อสิ่งที่เปลี่ยนแปลง

ขัดแย้ง หรือไม่ลงรอยกันได้ นั่นคือ เมื่อใดมนุษย์มีสิ่งที่ยึดแย้งกัน มนุษย์จะพยายามหาทางที่จะขจัดความขัดแย้งนั้นให้หมดไป เมื่อภาวะทางจิตใจอยู่ในภาวะที่ยึดแย้งหรือไม่ลงรอยกัน ภาวะจิตใจนี้จะทำให้เกิดสิ่งสองสิ่งนี้ในตัวบุคคล คือกระตุ้นให้บุคคลนั้น มีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง (Activate) และนำทาง (Direct) ให้บุคคลนั้นมีปฏิกิริยาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งการทำพฤติกรรมนั้น ๆ จะทำให้ภาวะความไม่สบายใจอันเกิดจากความขัดแย้งของความคิดลดลงได้ อาจโดยการเปลี่ยนพฤติกรรมของตน หรือโดยการเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมภายใน (Psychological environment) อันได้แก่ทัศนคติและการรับรู้ (Perception) หรือเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวบุคคล

2. ทฤษฎีความสอดคล้องทางความคิด (Cognitive Consistency Theory) ของ Fritz Helder (อ้างถึงใน ไพรัช ทองเกิด, 2541, 9) กล่าวว่า “ถ้าสมาชิกในสังคมหรือกลุ่มใด ๆ ก็ตาม ถ้ามีความรู้สึกที่สอดคล้องกัน ก็สามารถอยู่ด้วยกันได้ แต่ถ้ามีความรู้สึกที่ไม่สอดคล้องกันเมื่อใด หรือไม่สอดคล้องกับกลุ่มเมื่อใด บุคคลนั้น จะต้องไม่ชอบด้วย จึงจะอยู่ในกลุ่มชนดังกล่าวอย่างมีความสุข

3. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการกระทำ (Active Participation Theory) ของ Kurt Lewin (อ้างถึงใน ไพรัช ทองเกิด, 2541, 9) กล่าวว่า “การที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลให้เป็นไปในรูปใด จะต้องให้เขามีส่วนร่วมในการกระทำกับกลุ่มหรือสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้พอใจและเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ต่อไป”

การวัดทัศนคติ

คักดี สุนทรเสณี (2531, 16-18) กล่าวว่า ทัศนคติ (เจตคติ) เป็นพฤติกรรมภายในที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งตนเองเท่านั้นที่ทราบ วิธีการวัดทัศนคติโดยตรงจึงทำไม่ได้ การศึกษาทัศนคติทำได้ 3 วิธี คือ

1. การสังเกต (Observation) เป็นการใช้ประสาทหูและตาเป็นสำคัญ การสังเกตเป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรม ที่แสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วนำข้อมูลที่สังเกตนั้นไปอนุมานว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นเป็นอย่างไร

2. การให้รายงานตัวเอง (Self-report) โดยให้บุคคลนั้นเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นออกมา เช่น รู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นว่าดีหรือไม่ดี ซึ่งผู้รายงานตนเองจะเล่าหรือบรรยายความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของเขาออกมาตามประสบการณ์และความสามารถที่เขามีอยู่ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล จาก การฟังสิ่งที่เขาบอกเล่าเหล่านี้ สามารถที่จะกำหนดค่าคะแนนของทัศนคติได้ วิธีการศึกษาทัศนคติแบบนี้ เป็นวิธีการของเทอร์สโตน ลิเคอร์ท กัทท์แมน และฮัสสกุท ที่ได้พยายามสร้างสเกลการวัดทัศนคติขึ้น คะแนนที่ได้จากการวัดนี้ จัดแบ่งออกเป็นช่วง ๆ โดยแต่ละช่วงจะมีขนาดเท่ากัน สามารถที่จะนำมา

เปรียบเทียบความถี่ของทัศนคติได้วิธีนี้เป็นที่นิยมใช้วัดทัศนคติกันมา โดยเฉพาะงานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์

3. เทคนิคการฉายออก (Projective techniques) เป็นวิธีการวัดทัศนคติ โดยการได้สร้างจินตนาการจากภาพ โดยใช้ภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นแสดงความคิดเห็นออกมา จะได้วัดสังเกตและวัดได้บุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร ซึ่งบุคคลย่อมแสดงออกมาตามประสบการณ์ที่เขาเคยได้มา แต่แต่ละคนจะแสดงออกไม่เหมือนกัน

3.1 วิธีหยดหมึก (Ink blot) คือ ให้บุคคลนั้นดูภาพหยดหมึกแล้วอธิบายว่า ภาพนั้นเป็นอย่างไร เป็นการกระตุ้นให้บุคคลนั้นตอบสนองออกมาให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดทัศนคติของบุคคลนั้น

3.2 การเล่าเรื่อง (Story telling) คือ มีการเล่าเรื่องราวบางอย่างให้บุคคลที่ต้องการวัดทัศนคติฟัง แต่เล่าไม่จบแล้วให้เขาเล่าต่อ ตามความคิดเห็น และความรู้สึกของเขา

มาตรวัดทัศนคติ

1. มาตรวัดทัศนคติของเทอร์สโตน

เทอร์สโตน และเซฟ (L.L. Thustone, 1929, 1931 & Chave, 1929 อ้างถึงใน ศักดิ์ สุนทรเสณี, 2531, 23-28) ได้ร่วมมือกันสร้างสเกลวัดทัศนคติ โดยยึดหลักที่ว่า คุณลักษณะใด ๆ ในความรู้สึกตั้งแต่เห็นด้วยน้อยที่สุด ไปจนถึงเห็นด้วยมากที่สุดนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 11 ช่วงเท่า ๆ กัน

เห็นด้วยน้อยที่สุด					เห็นด้วยมากที่สุด					
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K

2. มาตรวัดทัศนคติของลิเคอร์ท

ลิเคอร์ท (Rensis Likert, 1932 อ้างถึงใน ศักดิ์ สุนทรเสณี, 2531, 40-43) ได้สร้างวิธี Summated Rateing ขึ้นเพื่อใช้วัดทัศนคติ ซึ่งนิยมใช้กันมากเพราะสะดวก สร้างง่าย รวดเร็ว และมีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง โดยแบ่งระดับของทัศนคติออกเป็น 5 ช่วงเท่า ๆ กัน

ถ้าเป็นคำถามประเภทนิมาน (ประเภทบวก) จะให้น้ำหนักดังนี้ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่งเป็น 5 เห็นด้วยเป็น 4 ไม่แน่ใจ 3 ไม่เห็นด้วยเป็น 2 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งเป็น 1

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
 ห้องสมุดงานวิจัย
 วันที่.....-3 พ.ค. 2555
 เลขทะเบียน.....245407
 เลขเรียกหนังสือ.....

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5	4	3	2	1

ถ้าเป็นคำถามประเภทนิเสธ (ประโยคลบ) จะให้นำหน้าคำตอบในทางตรงกันข้าม ดังนี้
คือ เห็นด้วยอย่างยิ่งเป็น 1 เห็นด้วยเป็น 2 ไม่แน่ใจเป็น 3 ไม่เห็นด้วยเป็น 4 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งเป็น 5

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	2	3	4	5

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ความหมายของความรู้ความเข้าใจ

มีผู้ให้ความหมายของความรู้ความเข้าใจ สามารถสรุปได้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (บุญพฤษก์ จาตุมาระ และคณะ, 2538, 106-154)

ให้ความหมายของ “รู้” หมายถึง แจ่ม เข้าใจ ทราบ ส่วน “เข้าใจ” หมายถึง รู้เรื่อง รู้ความหมาย

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ (2537, 21) ให้ความหมายของความรู้ความจำ (Knowledge) ว่า หมายถึง การระลึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว และรวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่ปรากฏในแต่ละเนื้อหาวิชา และที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชานั้นด้วย เช่น ระลึกหรือจำได้ถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ แบบแผน และเค้าโครงของเรื่องนั้น ๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523, 130) ให้ความหมายของรู้ว่า หมายถึง พฤติกรรมเบื้องต้นที่เรียน สามารถจำได้หรือระลึกได้โดยการมองเห็น ได้ยิน ความรู้ในขั้นนี้ คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

กิริติ บุญเจือ (2525, 1-3) ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง ความรู้ทางตาหรือรู้ด้วยตา เพียงอย่างเดียว ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้สึกซึ่งที่สามารถเข้าใจถึงสัมพันธ์ระหว่างวิทยาการต่าง ๆ

อุทุมพร ทองอุไทย (2523, 68) ให้ความหมายของความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ขั้นตอนสำคัญของการสื่อความหมาย โดยอาศัยความสามารถทางสมองและทักษะ ซึ่งอาจกระทำโดยใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษาหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ 6 ระดับ

การจำแนกพุทธพัสถ์ออกเป็นความสามารถ 6 ระดับนั้น บลุ่ม และคณะ ได้แจกแจงรายละเอียดในแต่ละระดับเป็นขั้นน้อย ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้เน้นถึงการจำและการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กันไปจนถึงความจำเป็นในสิ่งที่ยุ่งยาก ซับซ้อน และมีความสัมพันธ์ต่อกัน

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมายและสามารถแปล สรุป หรือขยายความสื่อความหมายนั้น

3. การนำไปใช้ (Application) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความจำ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) ในเรื่องราวใด ๆ ที่ตนมีอยู่เดิมไปแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้นได้ โดยจะต้องอาศัยความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะวิธีการรับความคิดรวบยอดผสมกับความสามารถในการแปลความหมาย หรือขยายความเรื่องนั้นได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) การวิเคราะห์เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปใช้เป็นการพิจารณาแยกแยะวัตถุหรือเนื้อหาออกเป็นส่วนปลีกย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน และสืบเสาะความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่ามันประกอบเข้าด้วยกันได้อย่างไร เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง หรืออาจจะเป็นบทบาทของการประเมินผลสิ่งต่าง ๆ

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบน้อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเป็นเรื่องเดียวกัน เป็นเรื่องของกระบวนการรวบรวมส่วนต่าง ๆ ของเนื้อหาสาระเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างแบบรูป หรือโครงสร้างที่ชัดเจนมาก่อน เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่คิดภายในขอบข่ายของงาน หรือปัญหาที่กำหนดให้

6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับ ค่านิยม ความคิด ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล เป็นขั้นพัฒนาการทางความคิดที่สูงสุดของพุทธิลักษณะและเป็นความสามารถที่ต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ เข้าร่วมการพิจารณาประเมิน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้โดยเน้นถึงการจำและการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ จากสิ่งง่าย ๆ ไปจนถึงซับซ้อน ส่วนความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถของสติปัญญา ที่ขยายจากความรู้ให้เป็นอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งมีการแสดงออกถึงพฤติกรรม โดยมีการแปลความหมายและสรุปจากสื่อที่ได้รับ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525, 246) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นข้อพิจารณาที่เห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอก็ตาม

สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม (2520, 103) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ เราไม่สามารถแยกความคิดเห็นออกจากทัศนคติออกจากกันได้ เพราะความคิดเห็นมีลักษณะคล้ายกับทัศนคติ แต่ความคิดเห็นแตกต่างจากทัศนคติตรงที่ทัศนคตินั้น เป็นความพร้อมทางจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อาจแสดงออกมาได้ทั้งการพูดและกระทำ ทัศนคติไม่เหมือนกับความคิดเห็นตรงที่ไม่ใช่สิ่งเรที่แสดงออกมาได้อย่างเปิดเผย หรือตอบสนองอย่างตรง ๆ และลักษณะของความคิดเห็นไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ

ความสำคัญของความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงระบบงาน เพราะจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

การวัดความคิดเห็น

เนื่องจากความคิดเห็นจะส่งผลถึงทัศนคติและแสดงออกถึงพฤติกรรมของเจ้าของความคิด การวัดระดับความคิดเห็นจะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคิดเห็นได้

การวัดความคิดเห็น ทัศนคติ แรงจูงใจ และค่านิยม ได้มีการสร้างแบบทดสอบสำหรับวัดสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว แต่ยังไม่สามารถที่จะแยกจากกันได้อย่างเด็ดขาด เพราะมีบางส่วนซ้ำซ้อนกัน การวัดความคิดเห็นส่วนใหญ่แล้ว ยังไม่มีการแบ่งแยกออกจากทัศนคติอย่างชัดเจน และมีบ่อยครั้งที่คำทั้งสองถูกใช้สลับกัน แต่อย่างไรก็ตาม การสำรวจความคิดเห็นมักจะเป็นการถามสิ่งที่เฉพาะเจาะจงซึ่งผลที่ได้ออกมาจากการสอบถามความคิดเห็นเหล่านี้ จะเป็นตัวบ่งชี้ความพอใจ ความไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบรมราชาโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระราชทานแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 ก.ค. 2517 ความว่า (ณรงค์ โชควัฒนา, 2542, 16)

การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานเศรษฐกิจความมั่นคง พร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้าง ความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นสูงโดยลำดับต่อไป นั่นคือ ไม่ใช่ทำอย่างก้าวกระโดดโดยไม่มีพื้นฐาน ต้องสร้างพื้นฐานก่อน และทรงเน้นเรื่อง ความพอมี พอกิน พอใช้ ทรงแนะนำให้ใช้วิธีการ และอุปกรณ์ ที่ประหยัดตามหลักวิชาการและเมื่อสร้างพื้นฐานความมั่นคงและปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้าง ความเจริญให้สูงขึ้นตามลำดับ และในปีเดียวกันพระองค์ทรงพระราชทานพระบรมราชาโชวาทแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความว่า (ณรงค์ โชควัฒนา, 2542, 18)

“การสร้างความสำเร็จก้าวหน้านี้ควรอย่างยิ่งที่จะค่อยสร้าง ค่อยเสริมทีละเล็กทีละน้อยให้เป็นการทำไป พิจารณาไป และปรับปรุงไป ไม่ทำด้วยอาการเร่งรีบ ตามความกระหายที่จะสร้างของใหม่ เพื่อความแปลกใหม่ เพราะความจริงสิ่งที่ใหญ่แท้ ๆ นั้นไม่มี สิ่งใหม่ ทั้งปวงย่อมสืบเนื่องมาจากสิ่งเก่า และต่อไปย่อมจะต้องเป็นสิ่งเก่า...” พระองค์ไม่ประสงค์ให้สิ่งเก่า ๆ คือ การสร้างความสำเร็จก้าวหน้า ควรอย่างยิ่งให้ค่อยสร้างเสริมไปที่ละน้อย ทีละเล็ก ทำไป พิจารณาไป ปรับปรุงไป และพระองค์ทรงพระราชทานพระบรมราชาโชวาทเพิ่มเติมความว่า

“การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพ และตั้งตัวให้มีพอกิน พอใช้ เป็นพื้นฐาน และสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความสำเร็จก้าวหน้า ระดับสูงขึ้นต่อไปได้แน่นอน...” หมายความว่า ถ้าตรวบไตเราพึ่งตนเองไม่ได้ อย่างเพ็งคิดการใหญ่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชดำรัสพระราชทาน เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 เพิ่มเติมว่า

“ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนให้กลับเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้จะไม่ถึงครึ่งอาจจะ เศษหนึ่งส่วนสี่ ก็จะสามารถที่จะอยู่ได้ การแก้ไขจะต้องใช้เวลา ไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนก็ใจร้อน เพราะ เดือดร้อน แต่ว่า ถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก็จะสามารถที่จะแก้ไขได้และพระองค์ทรงพระราชทาน “ทฤษฎีใหม่” 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 พอเพียงเลี้ยงตัวเองในระดับครอบครัว

คือ ให้พอเพียงตนเองได้ มีชีวิตประหยัด มีความสามัคคีในท้องถิ่น ในขั้นนี้ การที่ต้องผลิตของกินเอง ใช้เอง ให้ได้ก่อน โดยไม่ต้องพึ่งตลาดภายนอก ตัวเราเองเป็นตลาดอยู่แล้ว ขายไม่ได้ เราก็กินเอง ขายไม่ได้เราก็ใช้เอง เหลือกก็เป็นรายได้ ส่วนเสริม ถ้าขายไม่ออกเราก็แจก แลกเปลี่ยนกัน เอื้อเพื่อเอื้อแก่กัน เป็นระดับพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 พอเพียงในระดับชุมชน

เมื่อแต่ละคนที่พึ่งตนเองได้มารวมตัวกัน ก็จะเกิดพลังขึ้นในระดับชุมชนร่วมกันทำงานอยู่ร่วมกัน ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมปรึกษาหารือ ร่วมกันแก้ปัญหา ทำให้คนในสังคมรู้จักการให้และการรับ จนสามารถจัดตั้งเป็นสหกรณ์ ที่จะมีส่วนสนับสนุน คนในชุมชนได้ โดยไม่ต้องไปกู้ภายนอกชุมชน ทั้งเงิน ความคิด ต้องช่วยกันคิดอยู่ในชุมชน

ขั้นที่ 3 พอเพียงในระดับประเทศ

ความพร้อมที่เราจะแข่งขันทำสินค้าไปขายในเมือง ต่างประเทศได้แล้ว ซึ่งแปลว่า ถ้าเรายังพึ่งตัวเองไม่ได้ก็อย่าไปกู้เงินจากภายนอก เพราะเงินกู้จากภายนอกชุมชน หมายถึง การมีเงื่อนโซ่ถึงเวลาที่ต้องใช้คืน เราขาดอิสระทันทีที่จะใช้สติปัญญาของเรา แต่ถ้าชุมชนใดเข้มแข็งพอที่จะรับผิดชอบได้ จึงร่วมมือกับพันธมิตรกับแหล่งเงินทุนภาคเอกชน เพื่อผลิตสินค้าขายทั้งในและต่างประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชดำริส (มติชนรายวัน, 2541, 2) ว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง “พอเพียง” คือ มีกิน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหรา แต่ว่า พอ แม้จะบางอย่างดูฟุ่มเฟือย แต่ทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรทำ สมควรปฏิบัติ ทั้งนี้ความหมายอีกอย่างของเศรษฐกิจหรือระบบพอเพียง แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Self-sufficiency ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ ไม่ต้องขอยืมคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง เขาแปลจากภาษาฝรั่งเศส “ให้ยืนบนขาตัวเอง” หมายความว่า สองขาของเรายืนบนพื้น ให้ยืนได้ไม่หกล้ม ไม่ต้องขอยืมขาคนอื่นมา แต่ว่าพอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้ คือ คำว่า พอ ก็เพียงพอ คนเราถ้าพอในความต้องการ มันก็มีความโลภน้อย เมื่อโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมากคนเราก็อยู่เป็นสุข “พอเพียง” นี้อาจมีมาก มีของหรูหราก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณ พุดจากก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง

ณรงค์ ไขควัฒนา (2542, 16-17) เศรษฐกิจพอเพียง พึ่งตนเองตามพระราชดำริ หมายความว่า การพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยไม่มองเฉพาะเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว ต้องมองสังคมด้วย และมองสิ่งแวดล้อมพร้อม ๆ ไปด้วยการพัฒนา เราไม่เชื่อว่า เมื่อเศรษฐกิจดีขึ้น สังคมและสิ่งเหล่านี้

เป็นทรัพยากรไทย เป็นทรัพยากรที่มีค่า เราควรใช้ให้คุ้มค่าที่สุด เพราะฉะนั้นการพัฒนาต้องมองรอบด้าน เรียกว่า บูรณาการและพึ่งตนเอง ทั้งเงินออม สติปัญญา และการตลาดโดยอาศัยปัจจัยในการพัฒนา คือ คน และเป้าหมายก็คือ อยู่ดี กินดี มีสุข แต่คนของเรามีปัญหา ต้องเน้นที่คน เน้นการใช้ศักยภาพของคน ถ้าคนไทยเก่งขึ้น มีความสามารถมากขึ้นเราก็จะสามารถพัฒนาประเทศเราได้ดีขึ้น กล่าวโดยสรุป เป้าหมายสุดท้าย คือ คนไทยต้องกินดี อยู่ดี มีความสุข ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมก็ต้องดีด้วย

ประมวล ะสี (2542, 4-6) ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ ด้วยกัน คือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อมและได้ทั้งเงิน
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง จะทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
5. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้นเศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากรากฐานทางวัฒนธรรม จึงมั่นคง
7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่รูบรวาบ เดี่ยวจน เดี่ยวรวยแบบกะทันหัน แต่เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจะทำให้สุขภาพจิตดี

เมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุล ความสมดุล คือ ความปกติ และยั่งยืน คำว่า เศรษฐกิจ เป็นคำที่มีความหมายที่ดี หมายถึง ความเจริญที่เชื่อมโยงกาย ใจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน แต่ได้มีการนำเอาคำว่า เศรษฐกิจไปใช้ในลักษณะแบบแยกที่หมายถึง การแสวงหาเงินเท่านั้น เมื่อแยกส่วนก็ทำลายส่วนอื่น ๆ จนเสียสมดุล

บุญเสริม บุญเจริญผล (2543, 4-3) ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง คือ เป็นวิธีการ ดำเนินการ การเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอ ด้วยการพยายามผลิตสินค้าขึ้นมาเอง ให้พอเพียงสำหรับคนในครอบครัวกินและใช้ หากผลิตได้เหลือกินเหลือใช้จึงขาย หากผลิตได้ไม่พอก็ต้องซื้อบ้าง มิได้มุ่งผลิตเพื่อขายอย่างเดียวโดยไม่นำมาบริโภคด้วย นอกจากนั้นการผลิตและการบริโภคต้องอยู่ในหลัก

ของความพอดี รู้จักพอในการผลิตและบริโภค ลักษณะการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักการ 4 ประการ ดังนี้

1. ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด
2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลคุ้มค่าที่สุด
3. ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้ดุลยภาพ
4. ต่างมีส่วนร่วมช่วยเหลือกันและกัน ไม่ต่างคนต่างอยู่โดยไม่เหลียวแล

หลัก 4 ประการของเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยให้ชีวิตมีความสุขเสมือนเสา 4 ต้น ช่วยยกชีวิตที่มีความสุข ไม่ต้องทรมานทรมานเกินพอดี รายละเอียดของหลักการ 4 ประการของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

1. ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด หมายความว่า ต้องพยายามอาศัยตนเองให้มากที่สุด อาศัยปัจจัยหรือคนภายนอกน้อยที่สุด ในระดับครอบครัวพึ่งการผลิตภายในครอบครัว ระดับชุมชนพึ่งพาผลผลิตในชุมชน ระดับชาติพึ่งการผลิตภายในชาติ เช่น ในระดับครอบครัวเราต้องรับประทานอาหารก็ปลูกพืชไว้รับประทานเอง เราต้องสวมเสื้อผ้า ก็พยายามทอผ้าตัดเสื้อใช้เอง ปลูกต้นไม้ไว้สำหรับทำเชื้อเพลิง ทำเครื่องเรือน ของใช้ที่ต้องใช้ ก็พยายามทำเอง พยายามซื้อให้น้อยที่สุด ยิ่งเป็นการซื้อจากต่างประเทศยิ่งต้องจำกัดที่สุด เมื่อมีปัญหา ก็พยายามแก้ไขด้วยตนเอง ตัวอย่างในระดับชุมชน มีโรงสีของชุมชน มีโรงเรียนของชุมชน มีสหกรณ์ของชุมชน ตัวอย่างในระดับชาติผลิตสินค้าที่จำเป็นที่ประชาชนใช้กันตามบ้านเรือนไม่มุ่งพึ่งสินค้านำเข้ามากนัก เมื่อมีปัญหาระดับชาติ ต้องพึ่งคนในชาติช่วยกันแก้ปัญหา

2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ตามลักษณะข้อ 1 ของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด ก็จำเป็นต้องพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลดีมากที่สุด มิฉะนั้นก็พึ่งตนเองไม่ได้มากนัก เช่น ในครัวเรือนมีที่ดินเหลืออยู่ ก็ปลูกผักผลไม้เอาไว้รับประทาน เวลาที่มีเหลืออยู่ก็ผลิตสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ไว้ใช้ เช่น เอากระดาษเหลือใช้มาพับถุง หรืออ่านหนังสือหาความรู้ ซ่อมแซมเครื่องใช้ หรือบ้านเรือนที่ชำรุด

3. ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้ดุลยภาพ การบริโภคที่เกินกำลัง คือ บริโภคเกินรายได้ ส่วนมากเป็นการบริโภคเอาหน้า (Conspicuous consumption) ทั้งที่แท้จริงแล้ว ตนไม่มีความสามารถซื้อสินค้านั้นได้ แต่ก็กู้จากสถาบันการเงินจากนายทุนเงินกู้ หรือจากการผ่อนส่ง เมื่อการกู้กลายเป็นนิสัย ก็กู้ไปเรื่อย ๆ จนหมดความสามารถใช้หนี้ได้ สินค้าที่ซื้อมาก็ถูกยึดคืน อับอายเสียหน้าตา ต้องหลบหน้าย้ายที่อยู่ ที่จริงการกู้เงินไม่ว่าเพื่อการผลิตหรือการบริโภค ก็มีได้เป็นสิ่งที่ชั่วร้ายน่าอับอาย เพียงแต่ต้องแน่ใจจริง ๆ ว่าตนจะมีความสามารถใช้นี้คืนได้ และถ้าหาก

เกิดปัญหาขึ้น ต้องไม่ก่อความเดือดร้อนในภายหลัง ถ้าเราใช้การสังเกตพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในสังคม จะได้ข้อสรุปว่า ผู้ที่ผลิตเงินกำลังใช้นิสัยสุ่มเสี่ยงเป็นหลัก จะต้องจบลงด้วยความล้มเหลวเร็วหรือช้าเท่านั้น

4. ต่างมีส่วนร่วมช่วยเหลือกันไม่ต่างคนต่างอยู่โดยไม่เหลียวแลกัน เนื่องจากเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องพยายามผลิตสินค้าและบริการใช้เองให้มากที่สุดพยายามหลีกเลี่ยงการซื้อจากตลาด เพราะไม่ใช่เศรษฐกิจการตลาด (Market economy) แต่มนุษย์ทุกคนไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการที่ตนต้องการได้ทุกอย่าง จึงต้องอาศัยผู้ที่อยู่ใกล้เคียงในชุมชนที่เป็นหมู่บ้านหรือตำบลเดียวกัน ตัวอย่างเช่น การตั้งกลุ่มออมข้าวธัญญาหาร เพื่อให้สมาชิกได้ยืมบริโภคในยามขาดแคลน สหกรณ์ที่ผลิตสินค้าร่วมกัน สหกรณ์ออมทรัพย์ เหล่านี้เป็นตัวอย่างที่ดีของการร่วมมือช่วยเหลือกันเอง วิธีการนี้ตรงข้ามกับเศรษฐกิจการตลาด ที่ผลิตสินค้าอย่างเดียว ขายเอาเงินไว้ซื้อสินค้าที่ตนต้องการ ย่อมเป็นวิธีตัวใครตัวมัน ไม่จำเป็นต้องมีการช่วยเหลือกันและกันในการผลิตและการบริโภค

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542, 15) เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้ โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามวัตถุ กระแสนิยม มีอิสรภาพเสรีภาพ ไม่พันธนาการอยู่กับสิ่งใด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และพยายามหลีกเลี่ยงที่จะพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เรามีได้เป็นเจ้าของ

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542, 15) ได้กล่าวถึงหลักการพึ่งพาตนเอง อาจจะแยกแยะโดยยึดหลัก 5 ประการ คือ

1. ด้านจิตใจ ทำให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประนีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแกร่ง
อิสระ
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มคุณค่า โดยให้ยึดหลักอยู่บนหลักการของความยั่งยืน

4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่ทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะอยู่บนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของประเทศ และความพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราด้วย

5. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มีการมุ่งที่จะลดรายจ่ายในเวลาเช่นนี้ จะต้องปรับทิศทางใหม่ คือต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่พอกินพอใช้ หลังจากนั้นจึงจะต้องคิดหารายได้ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป หลีกเสี่ยงจากการก่อหนี้โดยไม่มีผลตอบแทนที่คุ้มค่า และพยายามลดความเสี่ยงด้านต่าง ๆ

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542, 15) ได้สรุปนัยสำคัญของแนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดหลักการ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน มุ่งเน้นการผลิตพืชผลให้พอเพียงกับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรก เมื่อเหลือพอจากการบริโภคแล้วจึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้า ในสภาพเช่นนี้ เกษตรกรจะกลายเป็นผู้กำหนด หรือผู้กระทำต่อตลาด แทนที่ว่าตลาดจะเป็นผู้กระทำ หรือเป็นตัวกำหนดเกษตรกรดังเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และหลักใหญ่สำคัญยิ่ง คือ การลดค่าใช้จ่ายโดยการสร้างสิ่งอุปโภคบริโภคในที่ดินของตนเอง เช่น ข้าว ปลา ไข่ ไม้ผล พืช ผัก ฯลฯ

ประการที่สอง เศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้าน ทั้งนี้ กลุ่มหรือองค์กรชาวบ้านจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้หลากหลายครอบคลุมทั้งการเกษตรแบบผสมผสาน หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การทำธุรกิจค้าขายและการท่องเที่ยวระดับชุมชน ฯลฯ เมื่อองค์กรชาวบ้านเหล่านี้ ได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและมีเครือข่ายที่กว้างขวางขึ้นแล้ว เกษตรกรทั้งหมดของชุมชนจะได้รับการดูแลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้รับการแก้ไขปัญหาทุก ๆ ด้าน เมื่อเป็นเช่นนี้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก็เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งหมายความว่าเศรษฐกิจสามารถขยายตัวไปพร้อม ๆ กับสภาพการณ์ด้านกระจายรายได้ที่ดีขึ้น

ประการที่สาม เศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามารถของสมาชิกในชุมชนในการร่วมแรงร่วมใจ เพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ประโยชน์ที่เกิดขึ้น จึงมิได้หมายถึงรายได้แต่เพียงมิติเดียว หากแต่ยังรวมถึงประโยชน์อื่น ๆ ในมิติด้วย ได้แก่ การสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ความสามารถในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงามของประเทศไทยให้อยู่ตลอดไป

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แนวความคิดของระบบเศรษฐกิจพอเพียงจะยึดหลักแห่งการพึ่งพาตนเอง และความสำคัญกับกิจกรรมของกลุ่มหรือชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีเครือข่ายกว้างขวาง โดยอยู่บนพื้นฐานของความเมตตา ความเอื้ออาทรและความสามารถของสมาชิกในชุมชน เพื่อให้กิจกรรมนั้น บรรลุผลสำเร็จ

การปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542, 15) ได้เรียบเรียงแนวทางปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังต่อไปนี้

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในด้านที่ไม่จำเป็น ลด ละ ความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจังดังพระราชดำรัสที่ว่า ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดในทางที่ถูกต้อง
2. ยึดถือการประกอบอาชีพที่ถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดจากความประพฤติชอบ และการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ
3. ละ เลิก การแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสในเรื่องนี้ว่าความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรม ทั้งในเจตนา และการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น
4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางใช้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวาย ใฝ่หาความรู้ให้เกิดรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลด ละ สิ่งชั่วทั้งหมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากละอายต่อแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราโชวาทว่า พยายามก่อความดีให้แก่ตนเองเสมอ พยายาม และเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้น ให้งอกงามสมบูรณ์

แนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงอยู่พอกินจะช่วยแก้ไขวิกฤติทางเศรษฐกิจ และปัญหาทางสังคมของเกษตรกรไทยในขณะนี้ได้อย่างไร

ทางออกของการแก้ปัญหาวิกฤติในขณะนี้ทางหนึ่งในส่วนของชนบท คือ จะต้องช่วยให้ประชาชนที่อยู่ในภาคเกษตรกรที่กลับคืนสู่ภาคเกษตรมีงานทำ มีรายได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องสร้างรากฐานของชนบทให้แข็งแรงเพียงพอที่จะสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว หากทุกส่วนภาคของ

สังคมมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยยึดหลักความพอดีกับศักยภาพของตนเองบนพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง รวมทั้งมีการเอื้ออาทรต่อคนอื่น ๆ เป็นสำคัญ

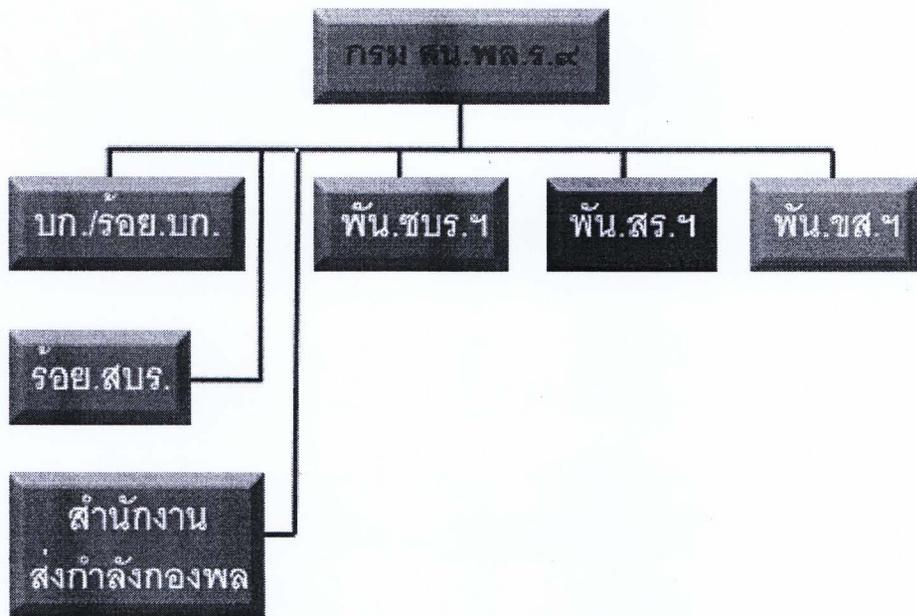
สำหรับคนที่อยู่นอกภาคการเกษตรนั้น เศรษฐกิจพอเพียงก็ต้องถูกนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต เพราะเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา เป็นแนวปฏิบัติตน ไม่ว่าจะอยู่ในกิจกรรมอาชีพใดก็ต้องยึดวิถีชีวิตไทย อยู่แต่พอดี อย่าฟุ่มเฟือย อย่ายึดวัตถุเป็นที่ตั้ง ยึดเส้นทางสายกลาง กินตามฐานะ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต เจริญเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป อย่าใช้หลักการลงทุนเชิงการพนัน ซึ่งตั้งอยู่บนความเสี่ยง กู้เงินมาลงทุนโดยหวังรวยอย่างรวดเร็ว แล้วก็ไปสู่ความล้มละลายในที่สุด ตั้งอยู่บนหลัก รู้รักสามัคคี ใช้สติปัญญาปกป้องตนเองไม่ให้หลงกระแสโลกาภิวัตน์ โดยไม่รู้ถึงสาเหตุและผลตามสภาพแวดล้อมของไทย ให้ความรัก ความเมตตาที่จะช่วยเหลือสังคมให้รอดพ้นจากภัยพิบัติ และรวมพลังความสามัคคีเป็นหมู่เหล่า ขจัดข้อขัดแย้งไปสู่ความประนีประนอม รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ในงานวิจัยนี้ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติและความเข้าใจที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์และทำนายระดับความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประวัติความเป็นมาของหน่วยงาน

กรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 9 เดิมเป็นหน่วยในอัตรากองจัดของกองพลอาสาสมัคร ซึ่งมีอัตรากองจัดเช่นเดียวกับของกองทัพบกสหรัฐฯ หน่วยได้เดินทางไปปฏิบัติราชการสงคราม ณ ประเทศสาธารณรัฐเวียดนามใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 หลังจากจบภารกิจแล้ว กำลังพลของกองพลอาสาสมัครผลัดที่ 3 ส่วนที่ 1 ได้เดินทางกลับประเทศไทย เมื่อ 7 ก.ค. 2514 ซึ่งกองทัพบกได้ออกคำสั่งฯ ที่ 90/14 ลง 22 มิ.ย. 2514 เรื่อง การจัดตั้ง กองพลที่ 9 ขึ้นเป็นกองพลใหม่ หลังจากจัดตั้งกองพลที่ 9 ขึ้นแล้ว ได้เรียกตามชื่อของกองพลว่า "กรมสนับสนุน กองพลที่ 9" โดยบรรจุกำลังพล และอาวุธยุทโธปกรณ์จากกองพลอาสาสมัครผลัดที่ 3 ส่วนที่ 1 ที่ได้เดินทางกลับประเทศไทยนั่นเอง และกรมสนับสนุนได้เริ่มจัดตั้ง ขึ้นเมื่อ 4 ส.ค. 2514 ณ ค่ายกาญจนบุรี ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2525 กองทัพบกได้เปลี่ยนนามหน่วยกองพลที่ 9 เป็นกองพลทหารราบที่ 9 ดังนั้นกรมสนับสนุนกองพลที่ 9 จึงเปลี่ยนชื่อเป็นกรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 9 ตั้งแต่วันที่ 16 ก.ย. 2525 เป็นต้นมา

การจัดหน่วย

ภาพ 1 โครงสร้างกรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 9

ภารกิจหน่วย

จัดให้มีการสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุง ระดับกองพลให้กับหน่วยในความรับผิดชอบของกองพลทหารราบที่ 9

ภารกิจตามอัตราการจัด มีดังนี้

1. การส่งกำลัง มี สำนักงานส่งกำลังกองพล กรม สน.พล.ร.9 รับผิดชอบ
2. การซ่อมบำรุง มี พื่น.ชบร.กรม สน.พล.ร.9 รับผิดชอบ
3. การขนส่ง มี พื่น.ขส.กรม สน.พล.ร.9 รับผิดชอบ
4. การบริการทางการแพทย์ มี พื่น.สร.กรม สน.พล.ร.9 รับผิดชอบ
5. การบริการเบ็ดเตล็ด เช่น การบริการด้านการศพ มี ร้อย.สปร.กรม สน.พล.ร.9 รับผิดชอบ

ขีดความสามารถ

1. วางแผนอำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และ ควบคุมการปฏิบัติการส่งกำลังบำรุงของกองพล

2. จัดกองบังคับการส่วนแยก เพื่อกำกับดูแลและควบคุมหน่วยส่งกำลังบำรุงที่จัดไปสนับสนุนหน่วยระดับกรม ได้ไม่เกิน 3 ส่วนแยก
3. ดำเนินการควบคุมทางธุรการ เกี่ยวกับการส่งกำลังกระสุน ให้กับกองพล และหน่วยขึ้นสมทบ
4. ควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติการขนส่ง และการดำเนินการกำกับดูแลทางเทคนิค เกี่ยวกับการขนส่งของกองพล
5. จัดให้มีการฝึกที่ไม่ใช่ทางเทคนิค ให้กับกำลังพล และหน่วยต่าง ๆ ในกรมสนับสนุน
6. กำกับดูแลทางธุรการ และการส่งกำลังประจำวันของหน่วยต่าง ๆ ภายในกรมสนับสนุน
7. จัดให้มีการระวังป้องกัน พื้นที่ของหน่วยและพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างจำกัด
8. จัดให้มีการปรนนิบัติบำรุงยานยนต์ ภายในหน่วย
9. จัดให้มีการสื่อสาร ภายในกองบังคับการ กรมสนับสนุน และจากกองบังคับการ กรมสนับสนุน ไปยังหน่วยขึ้นตรง และหน่วยขึ้นสมทบ

การปฏิบัติราชการที่สำคัญ

การปฏิบัติราชการที่สำคัญของกรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 9 เริ่มตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้จัดกำลังพลให้การสนับสนุนทางด้านการส่งกำลังบำรุง ให้กับหน่วยรับการสนับสนุน ดังนี้

พ.ศ. 2511 - 1514 ร่วมเดินทางไปปฏิบัติราชการสงคราม ณ ประเทศสาธารณรัฐเวียดนามใต้ ในนามของกองพลอาสาสมัคร ผลัดที่ 3 ส่วนที่ 1

พ.ศ. 2515 - 2516 จัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ขึ้นสมทบ พัน.ร.พล.9 ปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่ กองทัพบกที่ 3 อำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงราย (ปัจจุบันจังหวัดพะเยา)

พ.ศ. 2519 - 2522 จัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) ตามแผน พลเรือน ตำรวจ ทหาร 1617 (พ.ต.ท.1617) ที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

พ.ศ. 2519 - 2520 จัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ปฏิบัติราชการปราบปราม ผกค. ตามแผน นพตท.1617 ที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

พ.ศ. 2523 - 2524 จัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ไปปฏิบัติราชการสนามตามแผนป้องกันประเทศด้านตะวันออกที่อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร อำเภอตาพระยา อำเภอคลองหาด จังหวัดปราจีนบุรี

พ.ศ. 2528 - 2529 จัดกำลังพลและยุทธโปกรณ์ ไปปฏิบัติราชการสนาม ตามแผนป้องกันประเทศด้านตะวันออก ที่อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร อำเภอตาพระยา อำเภอลองหาด จังหวัดปราจีนบุรี

พ.ศ. 2531 เตรียมจัดกำลังพลเข้าร่วมยุทธการบ้านร่มเกล้า ดังนี้

- จัด 1 ร้อย.สร.
- จัด 1 ร้อย สนับสนุนส่วนหน้า
- มว.ส่งกำลังหน้า

พ.ศ. 2537 - 2546 การจัดกำลังพลและยุทธโปกรณ์ สย.กรม สน.พล.ร.9 เข้าร่วมฝึก ณ ศปยว.ทบ. การจัดกำลังดังนี้

- 1 บก.สย.กรม สน.พล.ร.9
- 1 ตอนรวบรวมและส่งกลับ
- 1 มว.ส่งกำลัง
- 1 กองร้อยสนับสนุนส่วนหน้า
- 1 กองร้อยเสนารักษ์

พ.ศ. 2548 จัด 2 ชุด ซ่อมบำรุง สนับสนุน พัน.ร.ฉก.192 ฉก.902 ปฏิบัติงาน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

พ.ศ. 2549 จุดชุดสันติमित และชุดประสานการแก้ไขปัญหาคความยากจน

พ.ศ. 2538 - 2542 จัดกำลังพลปฏิบัติราชการชุดประสาน ไทย - พม่า ณ ตำนเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี จว.ก.จ.

พ.ศ. 2547 - 2552 จัดกำลังพลและยุทธโปกรณ์ปฏิบัติหน้าที่ ณ หน่วยดูแลรักษาพื้นที่เกษตรกรรม พล.ร.9 บ.ทุ่งก้างย่าง อ.ไทรโยค จว.ก.จ.

พ.ศ. 2548 - 2552 จัดกำลังพลและปฏิบัติหน้าที่ ณ ศูนย์วิวัฒน์พลเมือง (บังคับบำบัด) พล.ร.9

พ.ศ. 2550 - 2552 จัดกำลังพลและยุทธโปกรณ์ปฏิบัติหน้าที่ ณ หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธีของ ทก.1 บ.ห้วยน้ำขาว ต.บ้านเก่า อ.เมือง จว.ก.จ.

พ.ศ. 2549 - ปัจจุบัน จัดกำลังพลสนับสนุน กกล.สุรสีห์ และปฏิบัติงาน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดชุดซ่อมเคลื่อนที่ สนับสนุน ฉก.ร.9 ฉก.ร.19 และ ฉก.ร.29 ในพื้นที่ จว.ก.จ. จว.รบ.บ.และ จว.ป.ข. ตามคำสั่งของกองกำลังสุรสีห์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สยาม บุญสม (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิงมีอายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 35.20 สมรสแล้ว มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีอาชีพทางการเกษตร มีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อปี เคยมีประสบการณ์ในการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ มีสถานภาพทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง มีความเชื่อถือศรัทธาในนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองมาก

สายสนม หลักทอง (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารงานโครงการของ อบต. ต่อการขยายผลโครงการส่งเสริมการใช้น้ำเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาสำนักงานรพช. จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้บริหารโครงการฯ ของ อบต. ได้แก่ ภูมิลำเนาของผู้บริหาร ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการใช้น้ำ ประสบการณ์และการทำงานด้านการส่งเสริมอาชีพ

ทศมนพร พุทธจันทร์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ข้าราชการราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 31 - 40 ปี ตำแหน่งระดับปฏิบัติการ อายุรับราชการส่วนใหญ่ 11 - 19 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับรายได้ 10,001 - 20,000 บาท การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาจากหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ และระดับความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้เนื้อหาสาระ ด้านการนำมาใช้ประโยชน์ และด้านการนำไปประยุกต์ใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

นัฐพงษ์ พรวัฒนเวทย์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภาคธุรกิจค้าปลีก ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกที่มีการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นให้น้ำหนักความสำคัญกับปัจจัยยอดขายสินค้าสูงเป็นอันดับแรก และมีความเห็นว่าการจะทำให้ธุรกิจของตนมียอดขายสินค้าสูงนั้น สามารถบรรลุได้ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าแนวคิดทุนนิยม ส่วนกลุ่มตัวอย่างบุคคลทั่วไปให้น้ำหนักความสำคัญกับปัจจัยอัตราผลตอบแทนสูงเป็นอันดับแรก และมีความเห็นว่าการให้ได้มาซึ่งอัตราผลตอบแทนสูงจะสามารถบรรลุได้ดีกว่าภายใต้แนวคิดทุนนิยม

ชุตีรักษ์ ใจชื่น (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสร้างความมั่นคงของชุมชน : ศึกษากรณีศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ทั้งสองหมู่บ้าน คือ บ้านคลองแคและหมู่บ้านคลองโพงพาง

มีความมั่นคงของมนุษย์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการพึ่งตนเอง ความพอเพียง การสร้างภูมิคุ้มกัน ซึ่งเป็นส่วนประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าหมู่บ้านคลองโพพง บัจจัยภูมิคุ้มกันที่ดีและการพึ่งตนเองร่วมกันทำนายนามันคงของมนุษย์ได้ 54.30% โดยภูมิคุ้มกันที่ดีเป็นตัวทำนายนามันคงที่มีอิทธิพลสูง หมู่บ้านคลองแค บัจจัยความพอเพียงพอประมาณและภูมิคุ้มกันที่ดีร่วมกันทำนายนามันคงของมนุษย์ได้ 33.30% โดยมีความพอเพียงพอประมาณที่มีอิทธิพลสูงต่อความมั่นคงของมนุษย์

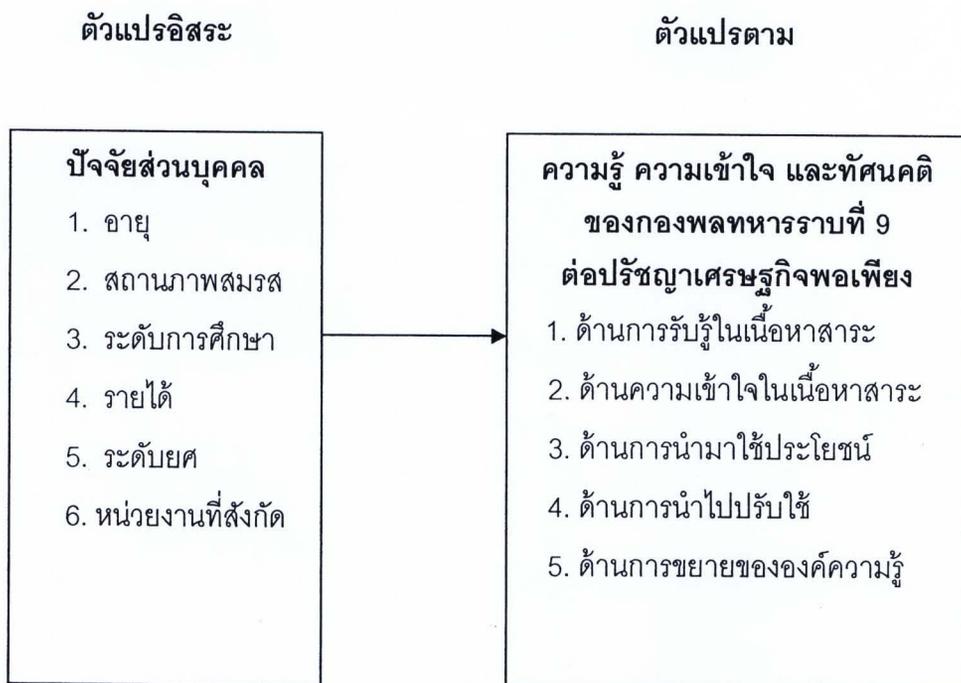
นพพร เมธอนันต์กุล (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชายอายุ 51 ปีขึ้นไป มีสถานภาพสมรสแล้ว และจบการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ มีรายได้น้อยกว่ารายจ่ายและมีหนี้สิน ส่วนใหญ่มีเงินฝากในสมุดบัญชีออมทรัพย์ต่ำกว่า 5,000 บาท มีหนี้สินระหว่าง 30,001 - 60,000 บาท และเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทางโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตระดับน้อย เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตในระดับมาก คือ การนำมาใช้ประโยชน์ของชุมชน การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตในระดับน้อย คือ การรับรู้ในเนื้อหาสาระ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ และการนำมาใช้ประโยชน์ของตนเอง และปัจจัยที่มีผลต่อการนำมาใช้ประโยชน์ของชุมชน การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ได้แก่ พื้นที่พักอาศัย อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ การออมเงิน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส. ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส และหนี้สิน เป็นต้น

วารุณี ชินวินิจกุล (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนไม้เรียง อำเภอลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนไม้เรียง เริ่มจากการรวมตัวของผู้นำชุมชนที่มีการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติ ซึ่งการริเริ่มก่อเกิดการผลักดันให้เกิดการปฏิบัติ โดยใช้ภาวะผู้นำ และกระบวนการกลุ่ม กระบวนการถ่ายทอดความรู้ของชุมชนไม้เรียงเป็นการให้โอกาสคนได้เรียนรู้ร่วมกัน แก้ปัญหาด้วยการพึ่งตนเอง ผู้นำชุมชนไม้เรียงใช้กระบวนการขับเคลื่อนที่นำไปสู่การสร้างชุมชนแบบองค์รวมที่มีความหลากหลายและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีระบบการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของคนทั้งในและ

นอกชุมชนในลักษณะเครือข่าย นโยบายของภาครัฐและแนวทางการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาตามกระแสหลักและกระแสบริโภคนิยม ทำให้ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจในการแก้ปัญหาของตนเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของข้าราชการทหาร สังกัดกรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 9 ต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยทำการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม จึงได้มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย